

Меленчук О.В.
вчитель ТЗОШ № 24
м. Тернопіль

Процишин Ю.Т.
к.е.н., старший викладач кафедри маркетингу
Тернопільський національний економічний університет

ЕКОЛОГІЧНИЙ ТРАНСПОРТ В УКРАЇНІ

У світі загострюються глобальні проблеми, зокрема такі, як екологічні, політичні, військового протистояння між країнами, проблеми охорони здоров'я населення й інші. Екологічні проблеми належать до найважливіших, оскільки стан природного середовища напряму впливає на життя і здоров'я кожного мешканця Землі. Ми можемо спостерігати, що усі зазначені проблеми взаємопов'язані між собою. Світ охоплений пандемією вірусу COVID-19. В Україні, як і у багатьох інших країнах запроваджено карантин, обмежене пересування людей, заборонено працювати численним промисловим підприємствам і закладам сфери обслуговування.

Як наслідок, ми спостерігаємо часткове оновлення природи. Це зайвий раз засвідчило, що діяльність людини негативно впливає на навколишнє середовище, стрімкий розвиток суспільства має певні наслідки. Дуже часто ми жертвуємо чистотою нашої планети задля своєї діяльності. До прикладу, використання сучасних транспортних засобів є одним із джерел забруднення Землі. Адже CO₂ – шкідливий газ, який виділяє двигун автомобіля, забруднює атмосферу, що спричиняє зміни клімату (глобальне потепління) та забруднення повітря у населених пунктах, найбільшою мірою у містах.

З появою Інтернету і його глобальним розповсюдженням питання екології стали набувати більшої значимості. Так, Greenpeace закликає молодь берегти природу і займатися волонтерством на благо довкілля. Природа неодноразово підтверджує необхідність її захисту через повені, засухи, пожежі, віруси, війни, вона кричить SOS та нагадує про важливість гармонії та рівноваги у природі.

Людям потрібно замислитися над позбавленням планети від надмірного забруднення. Одним із способів є розвиток та підтримка екологічно чистого транспорту.

Транспорт, у тому числі автомобільний, є джерелом небезпечних хімічних забруднень атмосферного повітря, водойм, сільськогосподарських зон, а також шуму та вібрації, що негативно впливає на стан здоров'я населення. Це підтверджує той факт, що при згорянні 1 л бензину використовується 15 кг повітря, зокрема, 5,5 кг кисню. При згорянні 1 т пального в атмосферу викидається 200 кг окису вуглецю. На частку автотранспорту припадає близько 55% шкідливих викидів від їхнього загального обсягу, що включають понад 200 різних сполук, у тому числі: оксиди вуглецю, свинцю, азоту, формальдегіди,

зокрема домішки ароматичних вуглеводів, канцерогени, у тому числі й ПАВ, серед яких чимало мутагенів [1].

Майже 80% глобального автомобільного ринку прямує до заборони бензину і переходу на електромобілі та гібриди. Такий екологічний транспорт вже давно здобув популярність у світі. В Україні цей вид транспорту також починає розвиватися, так, за 2019 рік в країні зареєстрували 7700 автомобілів з електричним приводом.

Екологічно чистий транспорт – це транспортні засоби, життєвий цикл яких з точки зору екології не шкодить довкіллю. Головною вимогою, що стоїть перед його конструкторами й винахідниками, є пошук шляхів зменшення викидів забруднюючих речовин і мінімізація негативного впливу на природні комплекси при виробництві, експлуатації та утилізації (переробці) [2].

Так, заміною дизельним автобусам є тролейбус, який забезпечує не лише екологічний, а дешевший спосіб пересуватися містом. В Україні мешканці багатьох міст надають перевагу тролейбусам, ними їздять жителі Тернополя, Івано-Франківська, Львова, Вінниці, Києва й інших міст.

Іншим екологічним громадським транспортом є електробус. Це пасажирський транспортний засіб, який використовують на маршрутах громадського транспорту, рух якого здійснюється за допомогою електродвигуна, електрична енергія для якого запасується/зберігається на борту у акумуляторній батареї. Електробус дещо схожий на тролейбус з автономним ходом, відмінність полягає у тому, що електробус здійснює заряд інтегрованої акумуляторної батареї лише під час стоянки [3].

Електрокар – це електричний самохідний візок, який використовують для перевезення вантажів на невелику віддаль у портах, на промислових підприємствах, залізничних станціях тощо. Не шкодить навколишньому середовищу [4].

Монокар – машина з кузовом автомобіля і двоколісною конструкцією ходової частини. Переваги такого транспортного засобу: комфорт, вантажопідйомність, безпека автомобіля, маневреність, економічність, прохідність.

Також варто відзначити, що питома витрата палива є мінімальною при роботі двигуна приблизно на 80% потужності і втричі й, навіть, учетверо вище при 10%. Однак саме ці 10% і потрібні при міському русі у більшу частину часу. Громадський транспорт у режимі руху також значну частину енергії витрачає на старті й при гальмуванні. Для зниження таких витрат найбільш доцільне застосування гібридних двигунів.

Найпоширенішим видом екологічного транспорту, окрім цього й бюджетним, є велосипед. Він не створює шкідливих викидів, газів, тому дуже поширений у Європі. Жителі України також перейняли «моду» на велосипеди й тепер зменшують атмосферне забруднення. Новацією класичного велосипеду є електричний велосипед, який приводять у рух за допомогою електродвигуна, а також силою м'язів. Від звичайного велосипеда відрізняється наявністю трьох додаткових компонентів: електродвигуна, акумулятора та мікроконтролера.

Доволі популярним стає давно забутий, також екологічний вид транспорту, самокат та більш модернізований його різновид – електросамокат. Цей засіб пересування зручний та простий у використанні. Ще декілька років тому електросамокати на українських дорогах виглядали дивно. Однак, нині такий вид транспорту усе більше користується попитом.

Нещодавно модним став цікавий, теж екологічний, вид транспорту – гіроскутер. Цей вид пресування став популярним в Україні іще у 2016 році, але й зараз українці із задоволенням використовують його для пересування, не шкодячи екології.

Ми переконані, що зусилля органів державної і місцевої влади, природоохоронних служб мають бути спрямовані на попередження та зменшення шкідливого впливу громадського транспорту на довкілля і здоров'я населення шляхом упровадження організаційних заходів щодо створення швидкісних автомагістралей без припинення транспортного руху, об'їзних автошляхів, використання екологічно чистого палива та інших заходів.

Список використаних джерел

1. Екологічні проблеми транспортної галузі: погляд громадськості. *Всеукраїнська екологічна ліга*: вебсайт. URL : <http://www.ecoleague.net/provel/misiia-vel/vystupy-publikatsii/2011/item/68-ekolohichni-problemy-transportnoi-haluzi-pohliad-hromadskosti>
2. Екологічно чистий транспорт. *Вікіпедія*: вебсайт. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE_%D1%87%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%B9_%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82
3. Електробус. *Вікіпедія*: вебсайт. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%B1%D1%83%D1%81>
4. Електрокар. *Вікіпедія*: вебсайт. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BA%D0%B0%D1%80>